

Upravništvo. Ljubljana, Knafljeva 6
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto
78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Za našo vas

Porazne ugotovitve o socialnem, zdravstvenem, gospodarskem pa tudi o kulturnem in moralnem stanju naše vasi prinašajo zdravstvene, publicistične in tudi politične publikacije. Kolistamo po teh publikacijah, ki obravnavajo iz raznih zreljih strukturo in življenje v slovenski vasi, se nehoti s svojimi mislimi pogrezemo v razglabljanje o osnovnih pogojih samobitnosti vsakega naroda, tehtamo pojave, ki so nam svojski in skladamo na kup vse ono, kar naj bi našemu narodu dajalo obeležje kulturno močnega, socialno-gospodarsko solidnega, politično zrelega in narodno zavednega naroda, ki bo tudi v državno-politični smeri znal ubrati vedno prava pota. Prisiljeni smo, da resno vzamemo na znanje to, kar pišejo: Žgeč o Halozah, Mödendorfer o vasi na Dolenjskem, Kerenčič o Jeruzalemskih gorah, Bilimović o agrarni strukturi Slovenije, dr. Pirce o zdravju na vasi in o prehrani prebivalstva. Baš o življenjskem nivoju kmeta.

Same suhe ugotovitve so to, ki pa so čisto ostre, tako da režejo v srce in nam v obraz potisnejo žalost, v dušo pa spoznanje: naše podedelje hira in propada. Razmere na vasi so take, da morajo vzbuditi vsesplošno zaskrbljenost in izsiliti najkrepkejšo protukrepitev. Lepo je biti optimist, greh pa bi bil, ako bi s tem hoteli opravičevati svoje brezdelje ali nepoznanje stvarnosti. Nataliteta pada, ljudstvo seslaba, koruzni kruh in krompir sta mnogokje njegova glavna hrana. Zdravstvo na vasi je čisto več ko primitivno. Tisoči in tisoči nimajo dovolj jesti, ogromno je število onih, ki morajo v tujino, kar v večini primerov ni ugodno za njihovo nacionalno zavest. Dolga armada viničarjev je kakor en sam raztegnjen skelet.

Teoretično imamo v Sloveniji 154.628 kmetskikh gospodarstev, od tega okoli 90.000 gospodarstev z manj ko 5 ha zemlje. To so posili kmetije, dejansko so to mezdni delavci s skromno možnostjo zaposlitve. Prof. Bilimović nam pove, da je v Sloveniji kmetskikh gospodarstev kar celih 18 tisoč ali 11,8% vseh kmetskikh gospodarstev takih, ki nimajo niti polnega hektarja zemlje. Taki domovi so neizčrpna železna rezerva ročnih delavcev, ki se izgubljajo iz vasi v svet.

Imamo razpredeno socialno-politično zakonodajo. Toda ta štiti v prvi vrsti ročnega delavca in nameščena. Socialna zaščita na kmete ne seže. Podjetja, kjer je brezposelni kmetski človek zaposlen kot ročni delavec, so navadno (n. pr. javna dela) izvezta iz pristojnosti zakona o zaščiti delavcev ali drugih socialno-zaščitnih zakonov, tako da je kmetski človek tudi v tej lastnosti prikrajšan. Ni zato čudno, če marsikje opozarjamo, kako se ljubezen do zemlje stalno bolj suši in postaja domača gruda za dušo in telo brez prave vrednosti. Če pridejo v vas večje nesreče, pomoč ni organizirana, srečni posamezniki so deležni kake miloščine. Zavarovanja zoper škodo po točih ni, živina ni zavarovana, živino-zdravnik je drag in od rok; tudi za svojo ali svojcev bolezen ni denarja za uspešno zdravljenje. Požari, suša, povodnji, mraz, vsi ti množestveni pojavi, ki se stalno ponavljajo in leto za leto ugonabljajo domaćije, vpijejo za uspešno zdravljenje. Požari, suša, povodnji, mraz, vsi ti množestveni pojavi, ki se stalno ponavljajo in leto za leto ugonabljajo domaćije, vpijejo za uspešno zdravljenje. Požari, suša, povodnji, mraz, vsi ti množestveni pojavi, ki se stalno ponavljajo in leto za leto ugonabljajo domaćije, vpijejo za uspešno zdravljenje.

Hočemo biti močni na zunaj in na znotraj. Živeti hočemo v zavesti, da smo močni in spoštovan narod, ki je srečen sam iz sebe. Želimo, da bi bila naša narodna zavest absolutna in trajna in vedno aktivna, nikdar kolebajoča in malodušna.

Tako naj bi bilo! Zato pa morajo v našo vas seči najkrepkejše in najdoslednejše reforme. Vse je izvedljivo, mora biti izvedljivo, ako je v nas dobra volja in mnogo dejavne ljubezni za ljudstvo. Pustimo umolkneti besede slavo-speva na kmečkega človeka. Dajmo mu v dušo resnično zavest, da je on stebel države. V to pa so potrebna dejanja in zopet dejanja. Čas, v katerem živimo, je na marsikaj pokazal s prstom, s prstom pa kaže tudi na socialno-gospodarske prilike v onih naših vaseh, ki lež malo vstran od glavnih cest — toda so jedro in bistvo naše domovine.

Protest kralja Zoga pri Društvu narodov

Zeneva, 17. maja. w. Bivši albanski kralj Zogu je poslal generalnemu tajniku Društva narodov pismo, v katerem protestira proti italijanski okupaciji Albanije. Posebnih predlogov v svojem pismu ne navaja. Generalni tajnik Društva narodov Avenol je v ponedeljek sprejel nečaka kralja Zoga, princa Huseina

ANGLEŠKI KRALJ PRVIČ V AMERIKI

Angleška kraljevska dvojica je včeraj prispela v Kanado in je bila svečano sprejeta
Prvi pozdrav so ji nudili kanadski Francozi

Quebec, 17. maja. br. Angleški kralj Jurij in kraljica Elizabeta sta v pretekli noči prispela v Kanado. Z današnjim dnevom se je pričel njun obisk na ameriškem kontinentu. Vsa Kanada je na nogah. Prvi dominion in žitnica Anglije je ponosen in srečen zaradi prvega obiska vladarske dvojice v deželi. Vse dominiona z angleško domovino so se v hipu močno okrepile. Danes ni več nobenega Angleža in ne Francoza v Kanadi, ki ne bi bil pripravljen v vsakem primeru brezpogojno stati ob strani matični domovini. Obisk, do katerega je prišlo baš v času vojne psihoze v Evropi, je bil za Kanado odločilnega pomena. To je dokazal že današnji sprejem angleških suverenov na kanadskih tleh.

»Empress of Australia« je priplula po veletočku Sv. Lovrenca mimo nove Fundlandije že snoči ob 10.30 do Orleanskega otoka in se tam zasedla. Na obali se je zbrala ogromna množica ljudi in se opolnoči so kanadski Francozi, ki so tam naseljeni, vzvikali »Vive le roi!« Orleanski kmetje so bili menda prvi Kanadčani, ki so tako pozdravili svojega vladarja. Z ladjo so pred otok priplule tudi štiri kanadske in dve angleški vojni ladji.

Davi so že na vse zgodaj krožila nad Orleanskim otokom kanadska vojna letala. Ob 7. je kraljevska ladja odrinila na po slednji del svoje poti. Pot je bila kratka, le 14 km je bilo daleč do Quebeca. Na obali Quebeca, glavnega mesta francoskega dela Kanade, se je ob zori zbirala ogromna množica ljudi, ne le domačinov Francozov, nego tudi ljudi iz najoddaljenjših krajev in celo Zedinjenih držav. Več ko sto tisoč jih je bilo zbranih na pomolu

in obrežju. Vse mesto je bilo v zastavah, mlajih in zelenju. »Empress of Australia« se je skupno s svojim vojaškim spremstvom zasedla četrtilje daleč od obrežja. Na parnik so najprej prišli kanadski ministrski predstniki Mackenzie King in vodilni kanadski oficirji. Angleški kraljevski par jih je sprejel na krovu. Po prvem pozdravu, ki je bil nadvse svečan, so se vsi skupaj z motornimi čolni odpeljali na obalo.

Ob ogromnih manifestacijah množice je angleški vladar malo pred 10. uro stopil na kanadska tla. Oddelki grenadirjev in kanadske redne vojske so vladarju in kraljici izkazali vojaške časti. Ob zvokih fanfar, grmenju topov iz stare kvebeške trdnjave ter salvu s kanadskih vojskih ladij, zvonjenju in tulenju siren si je kralj v spremstvu ministrskega predsednika ogledal častne oddelke vojske. Godba je še sivala angleško himno, ko je vladar s kraljico stopil na častno tribuno, kjer so mu svečano predstavili člane kanadske vlade in druge ugledne osebnosti. Okrog 10.30 se je formaliziral sprejem avtomobilov, ki je odpeljal kralja in kraljico, njuno spremstvo ter najvišje osebnosti Kanade počasi skozi gost spalir množic v mesto. Manifestacije so bile nepopisne.

Pred parlamentom so sprejeli vladarja zastopniki kvebeške pokrajine, na vzhodu dvorišču parlamenta pa so bile razvšene čete posameznih vrst orožja kanadske vojske. Predsednik vlade in guverner kvebeške pokrajine sta vladarja in vladarico odpeljala v slavnostno škrlatno dvorano, kjer je bil zbran kvebeški deželni zbor. Ko sta kralj in kraljica zasedla

svoji mesti, ju je svečano pozdravil predsednik kvebeške pokrajinske vlade Duplex, cy. V svojem nagovoru je obeležil pomen obiska angleškega kraljevskega para. Quebec, nekdanja kanadska prestolnica, je sprejel že mnogo visokih gostov, svojega vladarja pa v vsej svoji zgodovini do danes še ni sprejel. Quebec si šteje v najvišjo čast, da kot prvi pozdravi najvišjega gosta. Britanski prestol je za Kanado jamstvo ustavnih svoboščin in demokratičnih življenjskih načel.

Duplex je pozdravil vladarja v francoščini. Ta se mu je prav tako v francoščini zahvalil za pozdrav.

Po tem svečanem sprejemu se je vladar z vsem spremstvom odpeljal v kvebeško trdnjavo, kjer je kanadska vlada priredila suverenoma svečan obed.

Jutri dopoldne bosta suverena s spremstvom odpotovala dalje v Montreal in od tam v Ottawa, sedanjo kanadsko prestolnico.

Kralj Jurij VI. o pomenu obiska

Quebec, 17. maja. AA. Na banketu, ki ga je kanadska vlada priredila na čast kralju in kraljici, so bili štirje govori. Najprej se je predsednik kanadske vlade Mackenzie King obrnil do kralja in kraljice in jima želel dobrodoščilo v angleščini. Kralj je odgovoril na pozdrav takisto v angleščini. Nato je senator Bandurand pozdravil vladarski par v francoščini, nakar je kralj odgovoril v francoščini.

Poljska in vprašanje ruske vojne pomoči

Pariz, 17. maja. o. Kakor poroča United Press, trdijo poučeni krogi, da je poljski vojni minister general Kasprzyci v svojih razgovorih s francoskim vrhovnim poveljnikom generalom Gamelinom izjavil, da se je spremenilo stališče vlade glede sprejema ruske pomoči v primeru napada. Utemeljeval je to z dejstvom, da je postal zaradi podaljšanja nemško-poljske meje strateški položaj Poljske mnogo bolj neugoden kakor je bil prej. Čeprav je Poljska še vedno proti temu, da bi poslala Rusija v primeru napada na pomoč svojo pehoto, se bržkone ne bo več protivila, če se ji v resnem primeru pošlje težko topništvo in letalstvo. Francoski in poljski generali štab še izdelujeta tozadevne načrte. Pred svojimi odhodom iz Pariza se bo poljski vojni minister general Kasprzyci sestel z ministrskim predsednikom in vojnimi ministrom Daladierom.

Papežovo posredovanje

London, 17. maja. o. Kakor poroča »Daily Express«, so v Varšavi in Berlinu ugodno sprejeli poslednje papeževe predloge glede poravnave spora zaradi Gdan-ska. Papežev nuncij v Parizu je prejel navodila iz Vatikana, naj izroči francoski vladi noto naslednje vsebine: Če bo francoska vlada vplivala na poljsko vlado, da bi se sporazumela z Nemčijo na podlagi papeževih predlogov, bo Vatikan z vsem svojim vplivom zagovarjal sporazum med Italijo in Francijo. Enaka poslanica je bila izročena tudi Mussoliniju.

Litva ostane nevtralna

Kovno, 17. maja. AA. (Havas). Uradno obvestilo, ki je bilo danes objavljeno, poudarja, da je bilo potovanje litvanskega generalisima v Varšavo sicer plodonosno, vendar bo Litva ostala še vnaprej nevtralna.

gleško-ruske zveze, a da se ta dogovor ne bi nanašal na države, ki sta jim že zdaj dali jamstva Velika Britanija in Francija.

»Matin« poudarja v svojem dopisu iz Londona, da so na snočnji seji angleški ministri, člani posebnega odbora za zunanje zadeve, sklenili, da se pošljejo v Moskvo novi predlogi. Po tem načrtu bi Francija in Velika Britanija ponudili Rusiji paket o medsebojni pomoči pod pogojem, da Rusija da jamstva Poljski, Rumuniji, Turčiji, Litvi, Estonki in Letonski. Kot prvo bo London zahteval, da Rusija podpiše francosko-angleško-rusko izjavo, v kateri bi se obvezala, da bo nudila pomoč Franciji in Veliki Britaniji v primeru, če bi bili napadeni.

»Journal« piše: Francoska diplomacija je prva predlagala, da se novi paket treh velešil izdelal po francosko-sovjetskem paktu iz leta 1935. »Petit Parisien« naglašja, da tudi London v vsakem primeru želi prav tako odločno kot Pariz, da pride čimprej do konkretnih rezultatov pogajanj z Moskvijo. Zdi se, da ima tudi Moskva enako željo. »Ordre« poleg drugega pravi: Isti dan, ko bo sklenjen angleško-francosko-ruski pakt, bo tudi končan diplomatski boj, ki ga je 16. marca začel Chamberlain. »Populaire« objavlja članek izpod peresa Leona Bluma, ki pravi: Francija, Velika Britanija in Rusija morajo biti zvezane s pogodbam o medsebojni pomoči. Te pogodbe pa bi poleg tega jamčile tudi za varnost manjših držav.

Pred izročitvijo angleškega odgovora

London, 17. maja. AA. (Havas): Ministrski svet se je danes dopoldne ob 10.30 sešel na svojo redno tedensko sejo, ki je trajala dve in pol uri. Glavna točka dnevnega reda je bil načrt angleškega odgovora na zadnje predloge Rusije. Pričakujejo, da bo odgovor poslan v najkrajšem času v Moskvo in sicer siru Williamu Seedsu, ki ga bo takoj izročil ruski vladi.

Se med sejo vlade je bil poklican v zunanje ministrstvo sovjetski veleposlanik Majski. Takoj za njim je prišel v zunanje ministrstvo tudi turški veleposlanik.

Nemške informacije

London, 17. maja. AA. (DNB). Z obveščene angleške strani poročajo, da so med Veliko Britanijo in Rusijo v teku aktivna posvetovanja po diplomatski poti. Razgovori potekajo tako v Londonu kakor tudi v Moskvi. O poteku pogajanj ne dajejo nobenih podrobnejših obvestil. Potrjujejo, da moskovska vlada ni obvestila londonske vlade niti o tem, da Potemkin ne bo sodeloval na ženevskem sestanku sveta Društva narodov, niti ni navedla kakršnihkoli razlogov, ki so dovedli do tega, da se opusti prvotni načrt o Potemkinovi udeležbi pri ženevskem zasedanju.

Posveti v Parizu

Pariz, 17. maja. AA. (Havas). Zunanji minister Bonnet je sprejel angleškega veleposlanika Phippsa, s katerim je razpravljal o angleško-francosko-ruskih pogajanjih. Za rešitev obstojajo trije predlogi: angleški, sovjetski in francoski. Na angleške predloge je dala Moskva protipredloge, ki se zdaj v Londonu proučujejo. Kar se tiče francoskega predloga, ostane ta predlog še vedno osnova za nadaljnja pogajanja ter obstoja možnost, da se preko tega predloga izvrši zblizanje med obema drugima omenjenima predlogoma.

Pariz, 17. maja. AA. (Havas): Angleški zunanji minister lord Halifax prispe v soboto ob 20.50 v Pariz, odkoder bo nadaljeval potovanje v Ženevo okrog 22. ure. Za časa svojega kratkega bivanja v Parizu bo imel razgovore s predstavniki francoske vlade.

Pariški tisk o stanju pogajanj

Pariz, 17. maja. AA. (Havas) »Jour« pravi o stanju angleško-sovjetskih pogajanj: Dejstvo je, da vlada tako v Moskvi kakor v Londonu pričrpanje, čeprav iz nasprotnih razlogov, da je Nemčija nevarna. Francoski predlog more služiti kot najboljša podlaga za kompromis in kot podlaga za nova pogajanja. »Figaro« pravi: Naša vloga mora obstajati v tem, da bomo posredovalci med obema stranema.

Londonski dopisnik istega lista poroča, da je angleški ministrski odbor za zunanje zadeve snoči imel sejo, ter da je posvetil posebno pozornost francoskim kompromisnim predlogom. Francoski predlogi gredo za tem, da se enostavno sklene poseben vojaški dogovor poleg francosko-an-

Odgovor severnih držav na Hitlerjevo ponudbo

Na nenapadalni pakt z Nemčijo je pristala le Danska, švedska, Norveška in Finska pa so ponudbo odklonile

Berlin, 17. maja. br. Skandinavske države so sedaj skoraj istočasno odgovorile na nemške ponudbe za sklenitev dvostanskih nenapadalnih paktov. Le zaradi nekega nesporazuma je finski poslanik sporočil odgovor svoje vlade nemškemu zunanjemu ministru že včeraj. Danes dopoldne so bili na Wilhelmstrasse poslanci Švedske, Norveške in Danske. Prve tri države so odklonile Hitlerjevo ponudbo. Danska pa je pristala na pogajanja za

sklenitev takega pakta, toda z rezervo, da si bo v vsakem primeru ohranila absolutno nevtralnost.

Stockholm, 17. maja. AA. Švedska vlada je zahtevala od parlamenta naknadni kredit v znesku 60 milijonov kron za nabavo potrebne materiala za obrambo pred zračnimi napadi. Naknadni kredit je v prvi vrsti potreben za nabavo protiletalskih topov.

Vprašanja in odgovori v angleškem parlamentu

Pogajanja z Rusijo — Pakt s Turčijo — Umik tujih prostovoljcev iz Španije

London, 17. maja. br. V spodnji zbornici je danes načel vprašanje pogajanj z Rusijo liberalni poslanec Arthur Henderson. Ministrski predsednik mu je na njegovo vprašanje odgovoril, da o sedanjem stanju pogajanj ne more dati nikake precizne izjave. Vsekakor se pogajanja nadaljujejo.

V zbornici so razpravljali tudi o mednarodnem pomenu angleško-turškega garancijskega sporazuma. Henderson je vprašal ministrskega predsednika, ali ni ta sporazum v nasprotju z montreškimi konvencijami o Dardanelah. Chamberlain mu je odgovoril: Izjava, ki sem jo podal pretekli teden, je bila taka, da se mora angleško-turški sporazum tolmačiti v tem smislu, da ne spreminja nobene klavzule konvencije, ki je bila sklenjena v Montreuxu. Sprito tega se ne more nobena država čutiti prizadeto po sklenitvi tega sporazuma. Anglija in Turčija sta se sporazumeli tudi v tem, da sporazum za nju more biti ovira, da se ne bi pogodili tudi s kakšno drugo državo na Sredozemskem morju za primer, da bi nastala vojna v območju Sredozemskega morja. Na vprašanje nekega poslanca, ali ima vlada informacije o tem, da je italijanska vlada ukrenila vse potrebno za umik ita-

lijanskega vojaštva iz Španije, je državni podtajnik za zunanje zadeve Buttler izjavil, da je angleška vlada o tem prepričana.

Henderson je nadalje vprašal ministrskega predsednika, kaj je vlada ukrenila glede na Hitlerjevo izjavo, da je Nemčija pripravljena skleniti z Anglijo novo pogodbo o razmerju pomorskih vojskih sil obeh držav. Buttler je izjavil, da angleška vlada doslej glede na to ponudbo ni še ničesar ukrenila.

Duff Cooper o poslanstvu zapadnih demokracij

Pariz, 17. maja. AA. (Havas). Bivši britanski minister za vojno mornarico Duff Cooper je danes popoldne predaval v Parizu o mednarodnem položaju in o sedanji britanski politiki. Med drugim je dejal, da je sedanji razvoj evropskih dogodkov in sploh sedanje razmerje sil pravilo do tega, da je Velika Britanija spoznala potrebo po jamstvu za vzhodne evropske meje in potrebo po uvedbi splošne vojaške obveznosti. Dalje je Cooper govoril o skupnem poslanstvu zahodnih demokracij za ohranitev miru in reda na evropski celini.

Naši Sokoli in francoski gimnasti

Na Coubertinovem stadionu v Parizu se je vršila prošle dni tekma med jugoslovenskimi Sokoli in francoskimi gimnasti. Zmagali so z majhno razliko Francozi — Naša slika na levi prikazuje nastop sokolske vrste, na desni pa francoske telovadce

Leonardova razstava v Milanu

Leto dni priprav, dva in dvajset študijskih komisij na delu — Genij umetnik in učenjak — šestnajst let truda za problem letanja po zraku — Mož, ki je hotel priti vsem skrivnostim do dna

Leonardo da Vinci

V umetniški palači v Milanu so prošli teden otvorili prvo veliko razstavo, ki je posvečena delu in spominu Leonarda da Vincija. Leto dni so trajale priprave za njo, dva in dvajset študijskih komisij se je bavilo z zbiranjem in razporejanjem prebogatega gradiva, tako da dobi sedaj obiskovalec izčrpen vpogled v delo in snovanje močnega največjega in najbolj vseob-

L. da Vinci: Monna Lisa

sežnega duha vseh časov. Samo listov z risbami in spisi je bilo treba 7000 zbrati in pregledati. Izbrali so na zadnje 100 slik Leonardove šole in so razstavo dopolnili z deli takšnih slikarjev, ki je bilo njih ustvarjanje očitno pod Leonardovim vplivom. Toda slikarski del razstave obsega le manjši del njegovega ustvarjanja. Ne-

L. da Vinci: Perpetuum mobile

mara še zanimivejši so razstavniki kosi, ki kažejo nepojmljivo vsestranost moža, ki je bil obenem umetnik in učenjak, tehnik in mehanik, pisatelj znanstvenih razprav in organizator slavnostnih prireditev, filozof in strateg, arhitekt in anatom, muzik in strokovnjak za vodna dela. Prireditelji razstave so imeli posrečeno idejo, da so po ohranjenih Leonardovih načrtih in podatkih rekonstruirali in razstavili stroje in priprave, ki predstavljajo naravnost prvo pojavo najmodernejših izumov v področju mehanike, hidravlike, civilne in vojne tehnike.

Italija je s to razstavo počastila tudi spomin moža, ki se je šestnajst let trudil, da bi rešil problem letanja. Letalni stroj je bil Leonardova najbolj vroča sanja. Risbe, v katerih je podajal uspehe svojih neprestanih poskusov, govore o nezasišani genialnosti tega moža, ki je bil sposoben ustvariti delo na kakšni sliki, da se posveti gradnji kakšnega stroja, ali ki je sredi stavka v razpravi o slikarstvu odložil pero, da bi zaigral v zabavo na srebrno liro, ki jo je sam izdelal.

Leonardo se je baval celo s problemom osušitve Pontinskih močvirij, z idejo, ki jo je bilo mogoče uresničiti v smislu njegovih predlogov šele s pripomočki in energijo našega časa.

L. da Vinci: Bakh

L. da Vinci: Skica za sliko

V Leonardu so se družila abstraktna nagnjenja umetnika s konkretnim realizmom znanstvenega raziskovalca. Včasih se nam mora dozdevati kakor nadčloveško bitje, ki se je lahko gibalo v neznanem in neprijetnem, kamor normalna človeška bitja ne morejo. Bil je vseobsežnejši nego kateri koli človek pred njim ali za njim, a niti bogastvo, niti slava, niti misel na bodoča pokolenja niso bili gonilo njegovega ustvarjanja. Ni pripravljaj poti in ni hotel ustvarjati šol, delal je neprestano samo pod mučnim pritiskom želje, da bi rešil vse skrivnosti. Njegovo življenje ni zadostovalo, da bi uresničil vso preobilico načrtov in idej, ki so vrelle iz njega. Ni zadostovalo niti toliko, da bi vsem svojim slikam dal zadnjo obliko. Mnogo jih je ostalo nedokončanih. Zato ni čudno, da je kratko pred svojo smrtjo izgovoril obupani, skratkasti stavek: »Ničesar nisem dovršil v svojem življenju.«

Njegovo ogromno življenjsko delo mu je bilo nič v primeri s tem, kar je hotel izvršiti v svojih borbah, v primeri z velikanskim kozmosom, ki ga je hotel razčleniti in premagati. Ni tudi čudno, da ga ljudje niso razumeli. Dvomili so o uporabnosti njegovih tehničnih načrtov, njegovega letalnemu stroju so se sočutno smejali, njegove fiziološke študije pa so ga spravile celo na glas čarovništva...

Siegfriedova fronta

Železobetonske trdnjave na nemški zapadni meji

Nemški listi so zadnje dni zabeležili, da si je kancelar Hitler ogledal utrjeni pas v bližini mesta Cahe (Aachen), kamor je pripel nenapovedano. Za njegov prihod so vedeli samo nekateri višji oficirji, šef nemške tajne policije Himmler in seveda vrhovni poveljnik nemške armade general Keitel.

Bila je nedelja, a v pasu, kjer se vrše utrjevalna dela je vlada o živahnem vrvenju. Tisoči in tisoči krampov in lopat so peli svojo trdo pesem. Tukaj se spreminjajo cement in jeklo v železobetonske utrdbe, s katerimi je pokrajina tako posejana, da ne bo mogel skozi utrjeni pas prodrati noben sovražni tank. Ogromni oklopni stolpi so skoraj popolnoma pogreznjeni v zemljo; po brazdah, ki jih kažejo na vrhovi strani, jih razloči od predmetov v prudi morda le iz-

redno večje oko vojaškega strokovnjaka. Utrdbe se pohlevno skrivajo in se stapljajo s pokrajino v eno.

Vsaka utrdba je iz več metrov debelega železobetona. Ima seveda tekoče vodo in električen tok, zaklonišča, ki nudijo popolno varnost pred strupenimi plini in bombnimi napadi, velika skladišča za municijo, topove, strojnice — skratka vse, kar je potrebno za veliko mesniško človeštva. Na vsaki takšni utrdbi straži samo en mož. In ti možje niso redko posejani. Razdalja med njimi znaša komaj lučaj kamna. Utrjeni pas se razprostira na kilometre v dolžino, a tudi v globino, kajti za prvim pasom teh utrdb leži še drugi pas, za njim tretji itd. Tako se Nemčija pripravlja na dogodka, o katerih neče, da bi jo presenetili.

Varnostni ukrepi v Kanadi

Minimalna brzina za vožnje z vlakom — Zastrazene proge, osebje dvornega vlaka v karanteni

Kanadske zvezne oblasti so ukrenile posebne ukrepe, da zaščitijo britsko kraljevo dvojico med obiskom v tej deželi pred vsakim atentatom in drugimi nevarnimi dogodki. Za varnost dvornega vlaka je bilo določeno, da ne sme voziti z večjo brzino nego s 30 miljama na uro. Vlak bo vozil samo podnevi, ponoči bo stal na stranskih tirih. Razen tega ga bodo osamili s premakljivimi žičnimi ograjami.

Vse mostove in prehode bodo noč in dan stražile dvojne straže. Osebe dvornega

vlaka so zdravniško strogo preiskali, do prihoda kraljeve dvojice ostane v strogi karanteni. Hoteli v Montreau in Quebecu, kjer bosta kralj in kraljica spala, nadzirajo z vso natančnostjo že nekoliko tednov. V Montreaulu bodo med obiskom vsa višja nadstropja poslovnih zgradb zaprta. Časniški fotografi se kralju in kraljici ne bodo smeli približati bolj nego na sedem metrov. V treh večjih kanadskih mestih so policijo očitali z vsemi vojnimi veterani. Tajnih policistov, ki jim je naloženo, da morajo nadzirati sumljive osebe, je več tisoč.

Skrbi na Martiniqueu

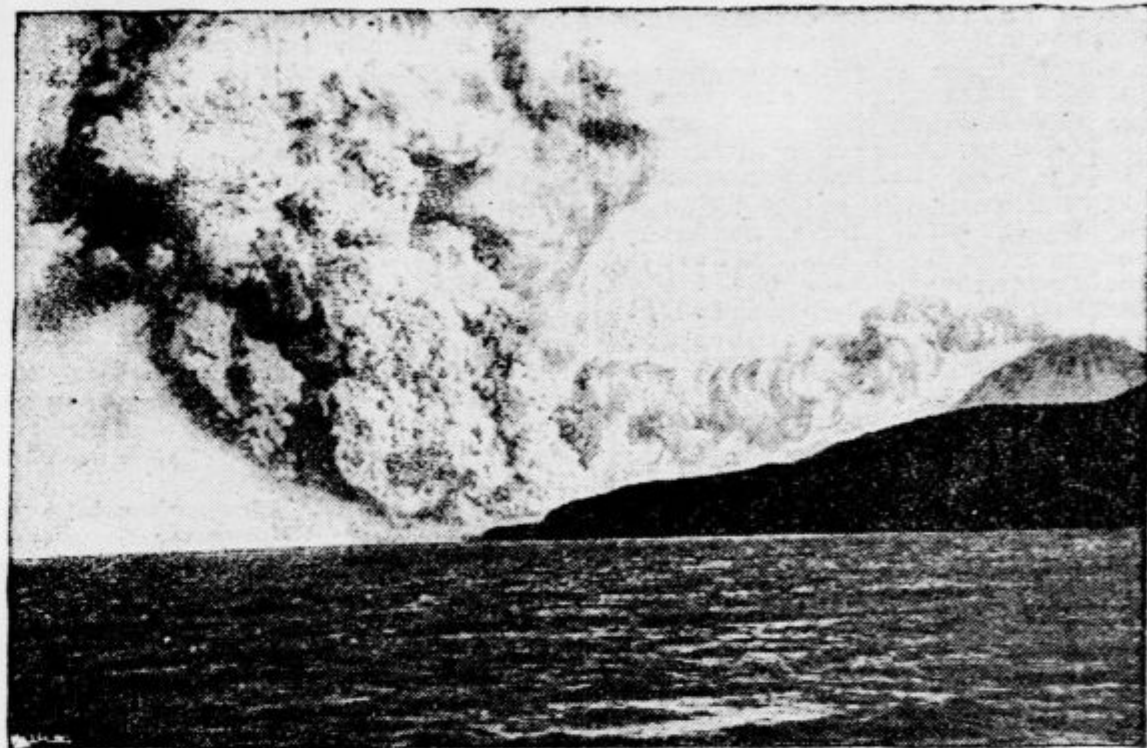
Ognjenik Mont Pelé pred novim izbruhom

Ognjenik Mont Pelé na otoku Martinique, ki je bil svoječasno povzročil eno najgrozotnejših katastrofov novega časa, preti zdaj z novim izbruhom.

Že nekaj časa s tem ognjenikom ni bilo vse v redu. Tu in tam se je odprla zemlja in oblaki pare in strupenega dima so siknili v zrak. Tla so se ponovno stresla. Zdi se, da se vzbuja vulkansko delovanje vzdolž prelomnice v zemeljski skorji, ki jo predstavlja globok jarek Karibskega morja, iz katerega se dvigajo kot edini ostanki izgino, le celine Mali in Veliki Antili.

matično zabeležile temperature zadnjih 24 ur, ter jih nadomestijo z novimi. Nekoliko ur pozneje objavijo v mestu Saint Pierreu pod ognjenikom uradno poročilo in prebivalstvo si potem malo oddahne ali pa se ga loti še hujska skrb.

Pred nekoliko dnevi je po lahmem potresnem sunku mnogo ljudi sredi noči pobegnilo na prosto. Da bi pomiril duhove, je dal župan nalepiti plakate, ki vsebujejo navodila, kakor: »V primeru alarma, ne ostajajte na cesti, temveč odidite takoj v hiše. Kdor prebiva ob morskem bregu, naj

Kadar bruha Mont Pelé...

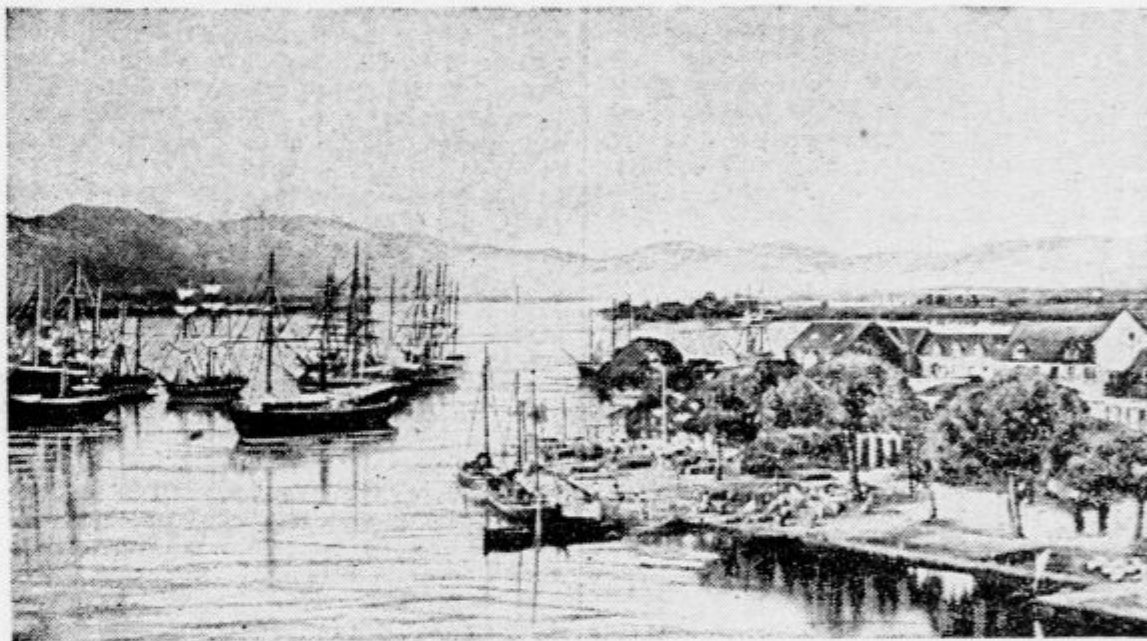
Vulkanskega izbruha ni mogoče preprečiti, mogoče pa ga je dandanes do neke mere napovedovati. Zato stopa vsak dan nekoliko mladih učenjakov na ognjeno gor, sodelavcev sedemdesetletnega ameriškega učenjaka Franka Perreta, ki se je že l. 1902. posvetil proučevanju tega ognjenika. V ledenomrzli megli se pnejo preko melf po stezi, ki je zaznamovana z belimi koli in ki se vije mimo sotesk ter prepado do 1352 m visokega vrha. Po vrhove se je treba spuščati v globino, v bližino novega žrela, kjer so merilni instrumenti.

Raziskovalci jemljejo iz teh instrumentov papirne trakove, na katere so se avto-

stebe takoj v višje nadstropje, ker je tam pred morebitnim visokim valom najboljše zavarovan. Ugasnite luči in ogenj.« itd.

Treba se je samo spomniti, kaj se je zgodilo 8. maja 1902., ko je svet zvedel iz kratke brzjavke iz St. Thomasa: »Mesto Saint Pierre je bilo z vsemi prebivalci in vseni ladjami v pristanišču uničeno po vulkanskem izbruhu.«

En sam človek je tedaj ušel splošnem uničenju, neki na smrt obsojeni jetnik, ki so ga bili zaprti v globoko, trdno klet. Našli so ga po vsem telesu ožganega, toda živega.

Otok Martinique z Mont Peléjem v ozadju

Šef britanskega letalstva

Sir Cyril Newall, ki ga diči neobičajna hladnokrvnost in hrabrost

Angleška letalska sila se v zadnjih letih razvija z neobičajno močjo, zato gotovo ni brez interesa vprašanje, kdo vodi ta referat. Glavni poveljnik angleške sile v zraku je 53-letni maršal sir Cyril Louis Norton Newall, ki je v jeseni l. 1937. prevzel svoje mesto in je odgovoren ne le za tehnično stran zračnega orožja, marveč tudi za njegovo strateško in taktično uporabo v primeru

vojne, bodisi v ofenzivnem ali defenzivnem smislu.

Sir Cyril Newall ima z letalstvom dobre zveze že od njegovih prvih začetkov. L. 1911., ko je še sužil v indijski vojski, je izbral svoj dopust v domovini za to, da se je naučil letanja. Njegova letalska diploma nosi vrstno številko 144. V indijski vojski je bil sir Newall eden prvih, ki so se specializirali za zračno eluzbo. Poverili so mu zategadelj organizacijo letalske sile.

V začetku svetovne vojne je bil dodeljen aviaciji v Angliji in je služil v činu majorja pri prvi letalski eskadrili. Pravijo, da je rojen borelec, ima pa takšno privlačnost, da se mu ljudje nadvse radi pokorijo. L. 1916. se je zgodilo, da je izbruhnil v nekem skladišču eksplozivnih bomb požar, 2000 bomb je bilo v nevarnosti, da se razpočijo. Sir Cyril Newall je vzel s seboj nekaj odločnih mož in je z njimi na čelu stopil v skladišče. Pogasil je ogenj in preprečil katastrofo. Za to hrabrost je prejel pozneje zlato košarico.

Mrtva mati rodila živega otroka

Štiri minute po svoji smrti je dala neka angleška igralka življenje svojemu drugemu otroku. Šestindvajsetletna mati je pripela s svojim možem, civilnim inženjerjem iz južne Afrike v London samo zaradi poroda. Zdravniška preiskava je ugotovila, da bo igralka, kadar nastopi čas, rodila dvojčke. Inženjer je po tej ugotovitvi izročil svojo ženo v najboljšo oskrbo, da bi lažje prestala svoj prvi porod.

Dan poroda je prišel in mlada mati je dala življenje prvemu otroku. Kmalu po porodu pa je obila mater tak huda srčna slabost, da ji je podlegla. Štiri minute po smrti je prišel na svet še drugi otrok. Novorojenčka sta zdrava, mater so pokopali. Oče dvojčkov je sklenil, da ostane otroka nekaj časa v Londonu, čim bosta godna za potovanje, pa se bo odpeljal z njima v južno Afriko, kjer ima zaslužek.

Angleška vera v lastno moč

Ameriška novinarka Virginija Cowles poroča, kako ednolično povprečni Angleži o svoji domovini. Ko je govorila z nekim delavcem v ladjedelnici, je delavec dejal, da je Anglija lena in neodločna. Zato je vedno izgubljala vse svoje bitke — razen poslednje, ki je vedno odločna. Nadalje piše miss Cowles: »Sodba, da je Anglija nepremagljiva, je splošna in čvrsta. Možnost, da se Anglija zaplete v vojno, se sprejema z nekakšno resignacijo, da bo pa izšla iz vojne zmagovita, se razume samo po sebi. Vprašala sem, piše Cowles, staro gospo v Westmorlandu, če so Angleži kaj zaskrbljeni zaradi vojne. Stara dama je odgovorila: »Kaj bi bi? zaskrbljeni, saj vsi vemo, kako se bo končala!«

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

A NEKDOTA

Bassompierre je francoski kralj Henrik IV. imenoval za poslanika v Madridu. V svojem poročilu o sprejemnih svečanostih je diplomat dejal: »... jahal sem najmanjšega meža na svetu.«

To je bil gotovo vesel pogled: največji osel na najmanjšem mežu! je menil kralj.

»Bil sem zastopnik Vašega Velikanstva!« je odgovoril diplomat hladno.

VSAM DAN ENA

»Ženica, sporočam ti, da me danes zaradi bilnega dela ne bo tako kmalu domov!« (»E...rybods weekly«)

Prometna banka d. d. v Ljubljani

STRITARJEVA 2 — TELEFON 21-49

Ugodni trgovski krediti — Eskompt menic — Nakazila
v inozemstvo Obrestovanje vlog od 4% do 5%

STARE IN NOVE VLOGE IZPLAČUJE BREZ VSAKE OMEJITVE

Morana Regenerator

Jamčimo, osivelim lasem takoj povrne prirodno barvo in sijaj!

Takoj ustavi izpadanje las, odpravi prhljaj in vse kožne neprijetnosti. Jači in krepi koren, a lasje, porastejo tudi na plešastem mestu. — Dobi se v vseh odgovarjajočih trgovinah. — Pošljamo po povzetju, cena veliki steklenici z omotom in poštino vred din 50.— S. br. 17274 god. 1937 MORANA — SPLIT.

Otroški vozički najnovejših modelov

Dvokolosni motorji, tričisti

Šivalni stroji pogonljivi

Po zelo nizki ceni! Ceniki franko!
»TRIBUNA« F. BATJEL, LJUBLJANA, Karlovaška cesta 4.
Podružnica: Maribor, Aleksandrova cesta 24.

BLAGO ZA POHIŠTVO SEVER, LJUBLJANA, MARIJIN TRG

vedno, najnovejši vzorci v veliki izbiri kupite pri

Parkete, trstje, bakulo, strešno lepenko, bitumenjuto, bitumen, lesni cement, karbolinej, strešni lak, katan, JUGOLIT-plošče za predelne stene in izolacijo

In razna izloačna sredstva dobite najceneje pri
JOS. R. PUH, Ljubljana Gradaška ulica 22
Telefon št. 25-13

VODOMER

(SPEISEWASSERMESSE)

Izdelke J. C. Eckardt A. G. Stuttgart, za dnevno kapaciteto do 350 m³, za večje industrije prikladen, napredaj. Vprašati pod šifro »516« na »Inserta« oglasni reklamni zavod, Zagreb, Jelacicev trg 4.

OBČINA GORENJI LOGATEC

Štev. 433/4

Razpis.

Občina Gorenji Logatec ponovno razpisuje v smislu sklepa obč. odbora od 14. t. m., a na podlagi čl. 18., 3. odstavka Pravilnika za izvrševanje proračuna občine za leto 1939/40, natečaj za oddajo gradbenih del za napravo novega železobetonskega mostu čez Črni potok v Gor. vasi z nosilnostjo 10.000 kg.

Načrti in pogoji so razvidni med uradnimi urami pri tej občini. Tu je vlagati tudi pravilno kolkovane ponudbe v zaprtih kuvertah do 31. maja 1939. Položiti je tudi predpisano varščino.

OBČINA GORENJI LOGATEC, dne 15. maja 1939.

I. a v luskah, pakovan

NAFTALIN

v 100 kg lesenih sodih neto-težina prodaja po zelo ugodnih cenah

Stanko Florjančič,

kemo-tehnični predmeti, Ljubljana
Poštni predal 231 — Telefon 20-82.

GRADBENEGA INŽENJERJA

ali tehnik z večletno prakso, verziranega v projektiranju in kalkulacijah za visoke stavbe ISČE gradbeno podjetje v Ljubljani za takojšen nastop. — Pisane ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod Agilna moč.

VSİ V ROGAŠKO SLATINO

Dolgoletni zakupnik restavracije na postaji Zlatar-Bistrica, Franjo Vratarič, javlja tem potom, da se je preselil v Rogoško Slatino, kjer prevzame s 1. majem t. l. hotel in restavracijo »POSTA«. — Kot dolgoletni strokovnjak hoče voditi zgornji obrat v Rogoški Slatini na splošno zadovoljstvo gostov, ter se kot tak najtopleje priporoča cenjenim gostom.

VRTNE SOLNČNIKE

izdelujem po cenah

od din 85.—

BELA FETTMANN

Zagreb

Masarykova 9

Zahtevajo se vsa potrebna inštrumenti

Celuloidni ščit,

pri vratnih ključkah vam prihrani večkratno pleskanje. Vrata bodo vedno čista. Dobavlja jih

SEMENIČ V.

Privoz 13, Ljubljana — Tel. 36-92

Celuloid je na zalogi v vseh barvah. Sprejemo se dobri akviziterji.

Parni kotel

235 m³, 12 Atm. sistema Babcock-Wilcox;

Aparat za čiščenje vode,

sistema Reiser-Derveaux za kapaciteto 250 m³ na dan

Garvens-sesalka, razne parne cevi kakor tudi parni razvodniki (šiberji)

napredaj zelo ugodno. Vprašati pod šifro »516« na »Inserta«, oglasno reklamni zavod, Zagreb, Jelacicev trg 4.

Potnika-zastopnika

uvedenega v železni stroki s šoferskim izpitom, agilnega, ki obvlada nemški jezik, sprejme tehnično podjetje za stalno nameščenje proti proviziji in fiksumu. Ročno pisane ponudbe pod »Marljiv« poslati na Publicitas d. d., Zagreb, Ilica 9.

Priznana prvovrstna francoska kolesa

AIGLON

Najlažji tek.

VIKTOR BOHINEC, LJUBLJANA

Tyrševa c. 12 — dvorišče

Edino INFICIN

ugonablja popolnoma in trajno ŠČURKE, RUSE — BUBE in ŠVABE in ostalo kuhinjsko golazen. Ako ne koristi, vrnem denar. — Orig. škatlica din 15.—, zavitek din 6.—.

PO POŠTI LEKARNA KRAJCEVIČ, VUKOVAR.

Kdor zida

dobi ves stavbeni material pri

Material

trg. dr. z o. z.

LJUBLJANA

TELEF. 27-16. — TYRŠEVA C. 36/b.

Brzjavi: Material.

PREVOZE

premoga, drv, moke, selitve itd. v vseh tudi vagonskih količinah Vam izvrši točno in po najnižjih cenah z avtomobili ali konjsko vprego prevoznistvo

A. SEMENIČ

Privoz št. 13, Ljubljana

TELEFON 36-92

Novi naslovi

Frančiškanska ul. 8.

100

uspehov

na

en oglas

v

»JUTRO«

Od Vas je odvisno, da imate obleko vedno kot novo zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni

JOS. REICH

Ljubljana

Poljanski nasip 4-6

Pralnica — Svetlokalni

OKASA tablete

Pri spolni slabosti lahko poskusite

OKASA TABLETE za moške

100 komadov din 220.—

proti povzetju.

Dobivajo se v vseh lekarnah.

Zastopnik: Lekarna

Mr. Rožman Miroslav,

Beograd — Terazije 5.

Ogl. z. S. B. 5846-39

CONTINENTAL

resene pt. Din 200.

za državne uslužbenke

po Din 100.—

Ivan Legat,

LJUBLJANA,

Prešernova 44.

MARIBOR,

Vetrinjska 30.

2951

DRVA PREMOG

IV. SCHUMI

DOLENJSKA

CEITA

Verjemite mi, s pomočjo

tega recepta s smetano mleka

so žene, stare povprečno 50 let, videti kakor da štejejo komaj 30 let.

Namažite se na mestu, označenim s strelico — potem pa po vsem licu in vratu.

EVO Vam hitrega načina, da napravite gubasto, ohlapno in velo kožo spet svežo, čvrsto in mlado. Zmešajte enoto čiste mlečne smetane (očiščene s pankreatinom) z enoto očiščenega oljčnega olja, potem zmešajte to z dvema enotama najfinije kreme. To bo takoj redilo Vašo kožo ter ji vrnilo mladostno svežost in lepoto v neverjetni meri. Neka slavna igralka se je poslužila tega recepta, da ohrani svoj mladostni videz in s 70 leti je še vedno igrala vloge mladih žena. To zmes Vam lahko napravi tudi Vaš lekarnar, a pripravljanje male količine je zelo drago. Krema Tokalon bele barve (ki ni mastna) vsebuje mlečno smetano očiščeno in specialno pripravljeno, z očiščenim oljčnim oljem, da redi Vašo kožo. To je pravo hranilo za kožo. Dobiva se v tubah po Din 12.— in 18.—. Uspešni rezultati so zajamčeni v vsakem primeru, ali pa se Vam vrne dvojna kupna cena.

Postani in ostani član
Vodnikove družbe!

Mestni pogrebni zavod

Občina Ljubljana

Umrli nam je naša ljubljena mama, gospa

AMALIJA WEISS roj. Šturm

vdova kancelista

Pogreb bo v petek, dne 19. maja 1939, ob pol 6. uri popoldne izpred mrliške veže Zavetišča sv. Jožefa na Vidovdanski cesti 9, na pokopališče k Sv. Križu.

LJUBLJANA, dne 17. maja 1939.

ZALUJOČI OTROCI IN SORODSTVO

Za spoštovanje izkazano materi
Za sočutje izraženo meni in mojim

iskrena hvala

VEL. LAŠČE, 16. maja 1939.

IVAN PUCELJ

KUPIMO RABLJEN, a dobro ohranjen

VALJAR ZA CESTE

na Diesel-motorski pogon.

Ponudbe z detaljnim tehničnim opisom, navedbo fabrikata in starosti kakor tudi fotografijo poslati pod br. 53187 na »Publicitas«, d. d., Zagreb, Ilica 9.

Janko Dolenc

čevljarški mojster in hišni posestnik

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v petek, dne 19. t. m. ob 4. uri popoldne izpred mrliške veže splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

LJUBLJANA — PALOVCE — TRŽIČ, dne 17. maja 1939.

Globoko žalujejo:

BERTA, soproga;

IVAN, sin; MAJDA in PEPCA, hčerki

in ostalo sorodstvo.

Mestni pogrebni zavod

Občina Ljubljana